

Ribersborgsstranden som hälsofrämjande grönområde

– Hur upplever besökare Ribersborgsstranden?

Ribersborgsstranden as a health-promoting green area - How do visitors experience Ribersborgsstranden?

Erik Spirén Lindberg

Examensarbete/Självständigt arbete • (15 hp)

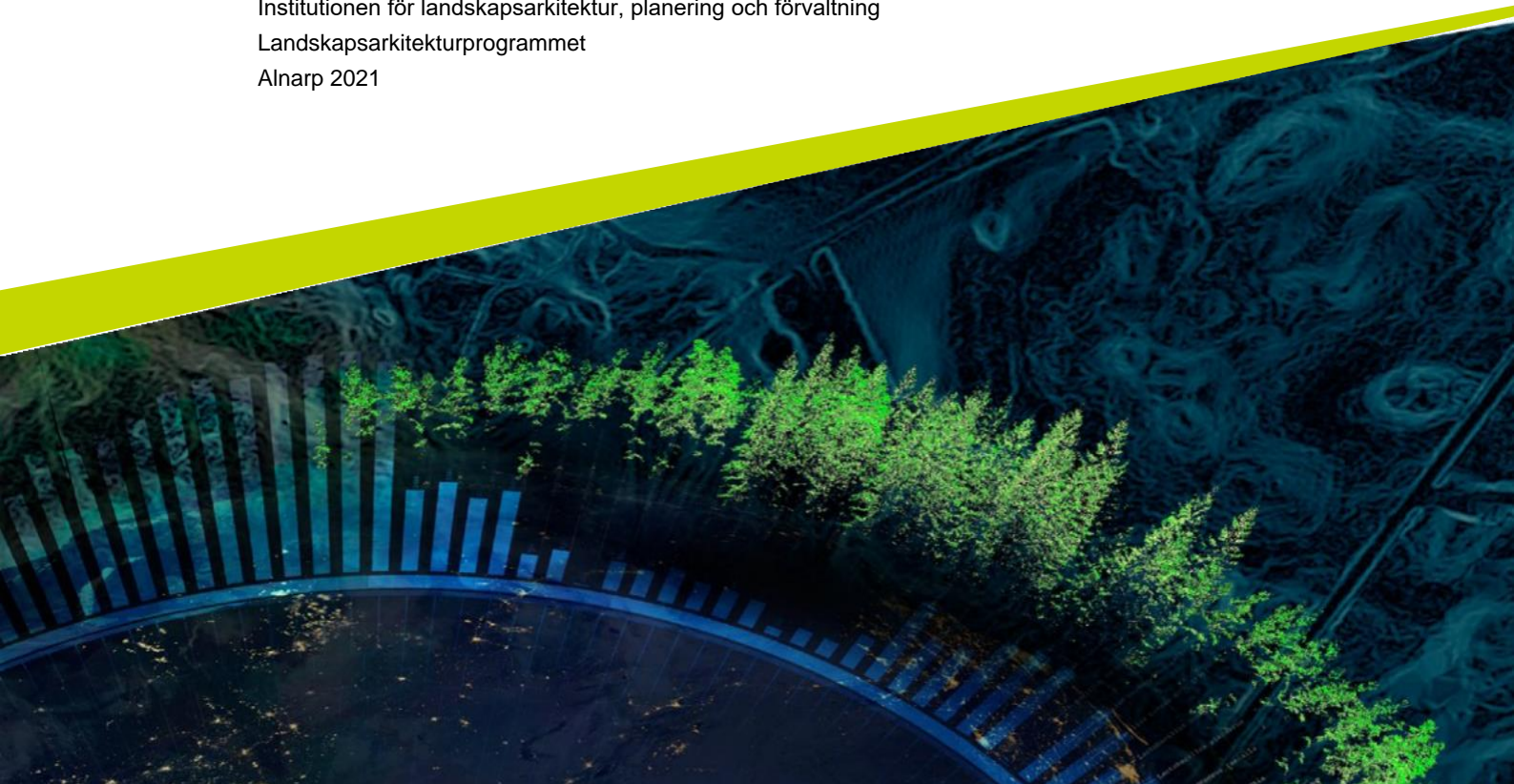
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU

LTV-fakulteten

Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Landskapsarkitekturprogrammet

Alnarp 2021

Ribersborgsstranden som hälsofrämjande grönområde - Hur upplever besökare Ribersborgsstranden?

Erik Spirén Lindberg

Handledare: Anders Folkesson, SLU, institution för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Examinator: Victoria Sjöstedt, SLU, institution för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Omfattning: 15hp
Nivå och fördjupning: (G2E)
Kurstitel: Självständigt arbete i landskapsarkitektur
Kurskod: EX0845
Program/utbildning: Landskapsarkitekturprogrammet
Kursansvarig inst.: Institution för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Utgivningsort: Alnarp
Utgivningsår: 2021

Nyckelord: hälsofrämjande park och grönmiljöer, Patrick Grahns 8 hälsofrämjande karaktärer, strand, upplevelse,

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap (LTV)
Institution för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Fulltexten kommer dock i samband med att dokumentet laddas upp arkiveras digitalt.

Om ni är fler än en person som skrivit arbetet så gäller krysset för alla författare, ni behöver alltså vara överens. Läs om SLU:s publiceringsavtal här: <https://www.slu.se/site/bibliotek/publicera-och-analysera/registrera-och-publicera/avtal-for-publicering/>.

JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

Sammanfattning

I arbetet undersöks hur besökare upplever Ribersborgsstranden som grönområde. Ribersborgsstranden är anlagd för cirka hundra år sedan. Området definieras som park- och grönområde enligt Malmö stad (2003). Stranden används framförallt för rekreation, fritids- och sociala aktiviteter. Utformningsmässigt består stranden av stora gräsytor, dungar, kullar, sanddynor och strandängar. Genom enkät har det undersökts hur dagens besökare upplever Ribersborgsstranden som hälsosam park och grön miljö. Underlaget till enkäten har utgått från de åtta stycken hälsofrämjande karaktärer som professor Patrick Grahn uppmärksammar i sin forskning vid SLU. Enkäten används i undersökningen som ett försök till att låta besökaren ge en enhetlig bedömning av strandens upplevelsevärden som grönmiljö. Karaktärerna bedömdes efter skalan 1-5. Ett innebär att besökaren inte instämmer, fem innebär att besökaren instämmer helt att karaktären upplevs. I enkäten fick deltagaren beskriva sin upplevelse för varje karaktär med ord i fall de ville. Då karaktärerna hade bedömts, så kunde det svaras på om några av karaktärerna kan förbättras. Varje deltagare kopplade sitt svar till sin plats på stranden med hjälp av att markera sin position på enkätens karta. I sammanställningen av enkätsvaren går det att utläsa att stranden upplevs som öppen och har höga värden för möten och samvaro. Stranden har däremot brister i artrikedomen och vildhet. Det upplevs som att det är väldigt mycket folk på stranden. Många uttrycker att de saknar mer avskärmningar och rumsindelningar. De stora gräsytorerna hjälper inte besökaren att få en naturligt präglad upplevelse av Ribersborgsstranden. Sanddynorna mellan strandängarna ger besökare högst upplevelsevärden enligt sammanställningen av enkätsvaren.

Nyckelord: hälsofrämjande park och grönmiljö, Patrick Grahn's 8 hälsofrämjande karaktärer, strand, upplevelse

Abstract

The work examines how visitors experience Ribersborgsstranden as a green area. Ribersborgsstranden was created about a hundred years ago. The area is defined as a park and green area according to the City of Malmö (2003). The beach is mainly used for recreation and social activities. The beach consists of large grasslawns, groves and hills, dunes and beach meadows. Through a survey, it has been investigated how today's visitors experience Ribersborgsstranden as a healthy park and green environment. The survey was based on the eight health-promoting attributes that Professor Patrik Grahn has formulated in his research at SLU. The questions used in the survey attempt to allow the visitor to give an assessment of the experience values of the beach as a green environment. The grades were assessed according to the scale 1-5. One means that the visitor does not agree, five means that the visitor completely agrees that the character is experienced. The participants could describe their experience for each character with words in case there wanted to do so. When the characters were graded, participants could answer whether any of the characters could be improved. Each participant linked their answer to their place on the beach by marking their position on the map. The compiled survey results indicate that the beach is experienced as open, and it has high values for meetings and socializing. But it has a lack of species richness and wildness. The beach is perceived as crowded. Many express that the beach lacks smaller divisions and that it is hard to find private space. The large lawns do not help the visitor to get a natural experience of the beach. The dunes between the beach meadows give visitors the highest experience values according to the compiled survey results.

Keywords: health promoting parks and green areas, Patrik Grahn's 8 perceived sensory dimensions, SLU, beach, experience

Förord

Jag vill tacka handledare Anders Folkesson för att ha stöttat mig och väglett mig genom arbetsprocessen. Jag vill tacka handledningsgruppen och kursare för tips och råd. Jag vill dessutom tacka alla desom ställt upp på enkäteten och SLU för god undervisning.

Innehållsförteckning

<u>Innehållsförteckning</u>	8
<u>1. Inledning</u>	9
<u>1.1. Beskrivning av Ribersborgsstranden i Malmö</u>	9
<u>1.2. Hur beskriver Malmö Stad Ribersborgsstranden?</u>	10
<u>1.3. Inventering av stranden</u>	10
<u>1.4. Åtta stycken karaktärer för hälsosamma upplevelsevärden</u>	12
<u>1.5. Mål</u>	12
<u>1.6. Syfte</u>	13
<u>1.7. Frågeställning</u>	13
<u>1.8. Metod</u>	13
<u>2. Resultat</u>	15
<u>2.1. Enkätundersökning</u>	15
<u>2.2. Deltagande av enkätundersökning</u>	16
<u>2.3. Sammanställning av besökares upplevelser av karaktärerna</u>	17
<u>2.4. Medelsnitt för de åtta olika karaktärerna över hela stranden</u>	19
<u>2.5. Upplevelser på de olika delarna av stranden</u>	20
<u>2.6. Upplevelser av karaktärerna på olika delar av stranden</u>	21
<u>2.7. Hur karaktärerna på strandens kan förbättras</u>	23
<u>3. Diskussion</u>	24
<u>3.1. Diskussion av resultatet</u>	24
<u>3.2. Metodval</u>	26
<u>3.3. Slutsats</u>	27
<u>Referenser</u>	28
<u>Bilaga 1</u>	29

1. Inledning

Jag är uppväxt vid Ribersborgsstranden och bor här än idag. Jag har ofta besökt stranden på sommaren och gärna under olika tider på året. I Skåne och i närområdet finns det stränder med varierad prägel av mänsklig och naturlig aktivitet och utformningar. Jag vill undersöka hur besökare upplever Ribersborgsstranden som grönområde och hur strandens utformning svarar mot besökarens behov.

Ribersborgsstranden är ett av Malmös centrala grönområden. I dagens Malmö förekommer kontinuerlig bostadsförtätning. Det anses idag attraktivt att bo nära kusten. Sedan Ribersborgsstranden anlades, har Malmös befolkning ökat mycket och nya stadsdelar nära stranden har tillkommit. Ribersborgsstranden har stor betydelse för stadens befolkning och under högsäsongen är det tätt med människor som vill uppleva stranden och det svalkande vattnet. I detta arbete undersöks hur Ribersborgsstranden som grönområde upplevs av besökare.

1.1. Beskrivning av Ribersborgsstranden i Malmö

Då Erik Bülow-Hübe var stadsingenjör i Malmö på 1920-talet tillkom många nya inslag i stadsbilden, som exempelvis den Baltiska utställningen i Pildammsparken. Under Bülow-Hübes tid såg Malmös förskönings- och planteringsråd till att Ribersborgsstranden utformades med sand som hämtades från olika delar av Öresund, som transporterades med järnväg efter att sanden hade muddrats upp. Stranden invigdes till sommarlovet år 1926 och var då 200 meter lång. Fyra år senare fylldes stranden ut till att få den form som den har idag. Kallbadhuset som har legat där sedan 1898 var till för de som kunde betala, den nya stranden skulle vara allmän och till för alla (Malmö förskönings- och planterings-råd, 2021).

Naturligt skapade stränder längs Öresund består av sandbanker ute i vattnet, uddar och med bassänger ovanför strandkanten. Ribersborgsstranden har fått mycket av sin utformning och karaktär på grund av att den är mänskligt utformad från första början. Olika generationers förmågor och viljor påverkar stadens utformning ur olika infallsvinklar till en helhet. I dag rymmer Ribersborgsstranden flera aktiviteter på sommaren. Områdets utformning består främst av stora öppna gräsytor likt sin grundgestaltning men med nya kulturella lager och årliga händelser. Under 1900-talets och modernismens stadsplanering var antalet kvadratmeter och den stora gröna öppna ytan ett mått att följa för att uppfylla invånarens behov av utomhusmiljöer. Idag är Malmö en mer tätbefolkad stad och

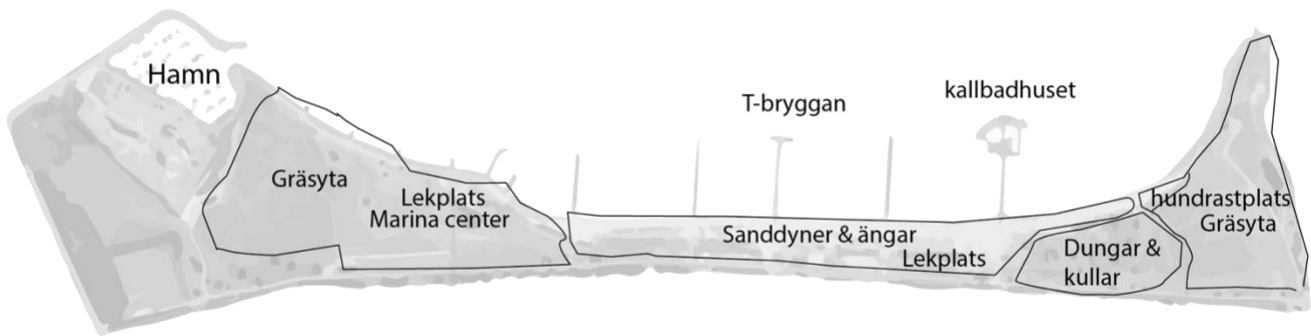
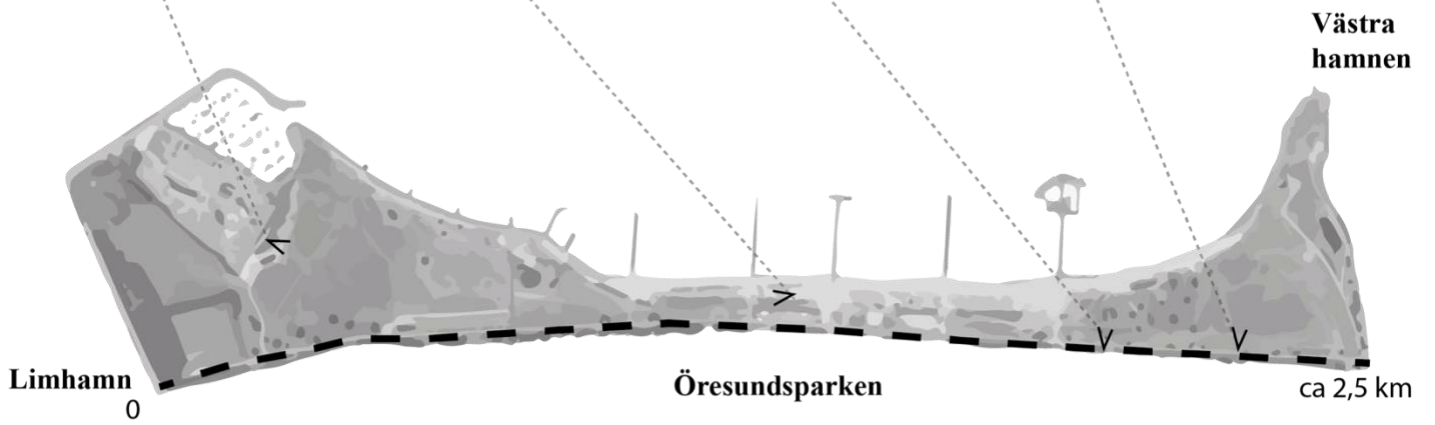
står inför en kontinuerlig förtätning framöver. Malmö stad arbetar med gröna miljöers kvaliteter för att skapa en högre biologisk mångfald men även för att förhöja människans upplevelse i staden med olika karaktärer. Ribersborgsstranden stäcker sig längs med Öresundsparken som avgränsas av ett stråk som löper parallellt med stranden. Stranden ingår i nätverket av Malmös centrala grön-och park- miljöer som tillgodoser Malmös invånare (Malmö stad 2003, s. 107) .

1.2. Hur beskriver Malmö Stad Ribersborgsstranden?

Enligt Malmö stads grönplan (2003, s. 107) beskrivs stranden som öppet kustlandskap och som en blandning av öppna och halvöppna park- och naturmiljöer. Stränder anses som viktiga biotoper för kommunens arbete med biologisk kvalitet och utbud och tillför rekreativa värden till staden enligt grönplanen. Dessutom så föreslås i grönplanen att områden med gräsmattor längs kusten omvandlas till äng och våtmark.

1.3 Inventering av stranden

Inventeringen nedan syftar till att ge en överskådlig bild av strandens dimensioner, utformning och aktiviteter. Inventeringen har genomförts efter flertalet besök. Området består av stora gräsytor runt stranden. Närmast Västra hamnen finns en stor gräsyta som främst används som hundrastplats. Den stora gräsytan närmast Limhamn har inga bestämda aktiviteter men närmast vattnet finns den nyanlagda Öresundslekplatsen och Marinpedagogiskt center. På den karta som används finns strandängar och öppna sanddyner på mitten av stranden.

1.4. Åtta stycken karaktärer för hälsosamma upplevelsevärden

Forskning av Patrik Grahn, professor vid SLU, visar att beroende på en människans emotionella stadié söker hen sig till specifika karaktärer eller kvaliteter i naturområden, utifrån teorin om betydelseområdet (Grahn, Ottosson 2010, s. 62). En människa med tillfälligt sämre mående söker sig till lugna och skyddade platser i vild natur medan den som känner sig redo för nya möten söker sig till öppnare platser med större chans för kontakt med andra människor. Varje person kan finna mening i ett grönområde som kan vara till nytta, då grönområdet består av olika karaktärer. Grahns behovspyramid visar på korrelationen mellan tillstånd av att orka utföra dagliga sysslor och vara social med utåtriktat engagemang och vilja att befinna sig i sociala miljöer, representerat av en placering högt upp i pyramiden, och ett tillstånd av mindre ork och ökat behov att vistas i skyddade och avskilda miljöer, representerat av en placering lägre ned i pyramiden. Modellen ger uttryck för människors möjlighet att återhämta sig, alternativt hitta nya utmaningar (Grahn, Ottosson 2010, ss. 62-64). Grahn har identifierat åtta olika karaktärer för att beskriva människors upplevelser av gröna områden. De åtta hälsofrämjande karaktärerna är: rofylld, natur/vild, artrik, rymd, öppning, skydd, social, kultur (Grahn, Ottosson 2010, s. 65).

1.7. Mål

Avsikten med arbetet är att med vägledning av de åtta hälsofrämjande karaktärerna, ta reda på strandens kvaliteter enligt strandbesökare. Detta görs genom att låta strandbesökare göra en bedömning av Ribersborgsstrandens hälsofrämjande kvaliteter efter sina egna upplevelser. Efter att ett flertal besökare utvärderat stranden, med de åtta hälsofrämjande karaktärerna som gemensamma kriterier, görs en sammanställning av det empiriska materialet.

I arbetet undersöks vilka karaktärer som besökare upplever finns på stranden. I arbetet undersöks också vilka karaktärer besökare upplever saknas på Ribersborgsstranden. Därutöver har besökare även möjlighet att beskriva hur de anser att strandområdets karaktärer kan förbättras.

1.8. Syfte

Finns det ett intresse från Malmö stads sida att skapa hälsofrämjande miljöer efter besökarens bedömningar, så kan resultatet och sammanställningen av besökarens upplevelser av Ribersborgsstranden möjligen ligga som underlag för utformning och skötsel av Ribersborgsstranden i framtiden. Möjligen att enkäten kan vara en god metod för de som arbetar eller har intresse av att ta fram underlag för besökarens bedömningar av hälsofrämjande värden även i andra gröna miljöer. Arbetet kan vara intressant för de som undersöker besökarens upplevelser med enkäter i olika grönmiljöer.

1.9. Frågeställning

Hur upplevs Ribersborgsstranden som hälsosam park- och grön- miljö av dagens besökare?

Vilka potentiella lösningar finns för att nå rikare upplevelsevärden på Ribersborgsstranden enligt besökare?

1.10. Metod

För att ta reda på hur besökare upplever Ribersborgsstranden som hälsosam park och grönmiljö, utarbetades en enkät utifrån Grahn's åtta hälsofrämjande karaktärer. Besökaren bedömer sin egen upplevelse genom att poängsätta de olika karaktärerna. Då besökaren känner svag eller stark närvaro av de olika karaktärerna uttrycks det med poängbedömning för att kunna sammanställas och jämföras kvantitativt. Då besökare vill nyansera sina bedömningar för att kunna förklara upplevelsen ges även utrymme för att förklara i text.

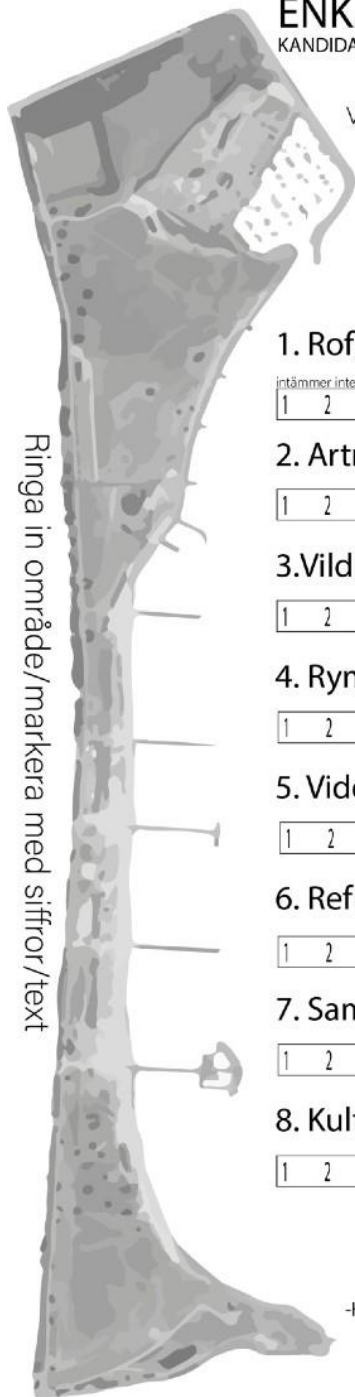
Enkäterna genomfördes av besökare som var på Ribersborgsstranden av olika anledningar, de flesta i sociala aktiviteter eller rekreativa sammanhang, vilket har besvarats under frågan gällande vad deltagaren gör på stranden. Slumpmässigt utvalda deltagare fick förfrågan om det fanns intresse att ställa upp på att delta i en enkät och samtidigt presenterade jag mig genom att säga att arbetet var för att skriva en kandidatuppsats i landskapsarkitektur om Ribersborgsstranden. Först

placerade deltagaren ut sin position på kartan var på stranden som enkäten genomfördes så att deltagarens upplevelse och svar blev platsspecifik. Därefter svarade deltagaren vad hen gjorde på stranden idag. De åtta stycken karaktärerna besvarades med kryssfrågor som bedömdes på en skala från 1 till 5. Det fanns även möjlighet att utveckla och beskriva med text till varje kryssfråga. Sist i enkäten fanns det utrymme att svara på hur karaktärerna kan förbättras i deltagarens tycke.

Deltagarantalet blev högre i de delar på stranden där det befann sig fler människor, och för att få en så stor utbredning över hela stranden som möjligt befann jag mig på strandens olika platser under ungefär lika lång tid över de tre olika dagarna enkäterna genomfördes.

2. Resultat

2.1 Enkätundersökning

ENKÄTUNDERSÖKNING

KANDIDATUPPSATS I LANDSKAPSARKITEKTUR, SVERIGES LANTBRUKSUNIVERSITET

Vad gör du på stranden idag? _____

8 UPPLEVELSEVÄRDEN SOM
POÄNGSÄTTER HÄLSOSAMMA MILJÖER:

1. Rofyllighet (Kan du hitta lugn på stranden?)

intämmer inte _____ intämmer helt
1 2 3 4 5

Utveckla: _____

2. Artrikedom (Har stranden varierad natur av växter och djur?)

1 2 3 4 5

Utveckla: _____

3. Vildhet (Känns strandens natur vild?)

1 2 3 4 5

Utveckla: _____

4. Rymd (Känns stranden som en egen plats/"värld"?)

1 2 3 4 5

Utveckla: _____

5. Vid & Allmänning (Känns det öppet?)

1 2 3 4 5

Utveckla: _____

6. Refug & Viste (Finns det trygga/gömda platser att vara själv på?)

1 2 3 4 5

Utveckla: _____

7. Samvaro & möte (Är här goda platser att umgås på?)

1 2 3 4 5

Utveckla: _____

8. Kulturell prägel (Finns här kulturella eller historiska spår/aktiviteter?)

1 2 3 4 5

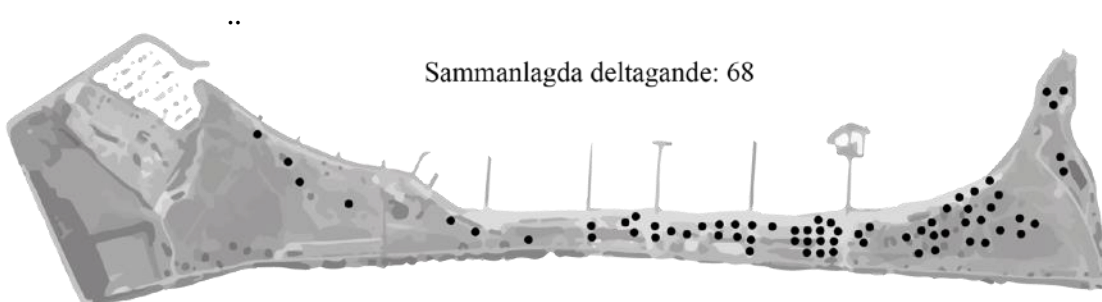
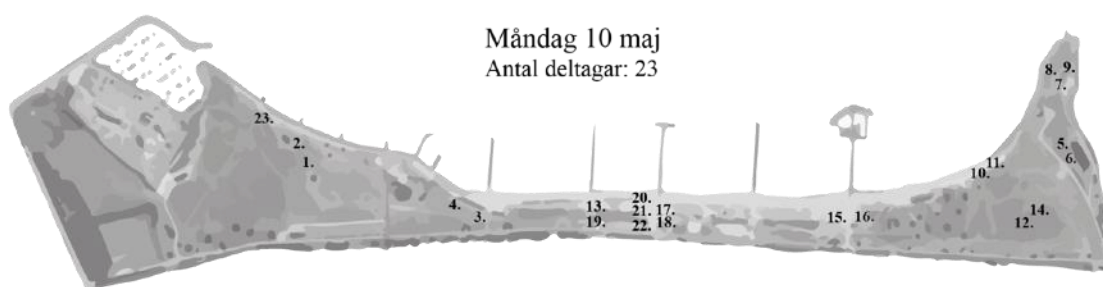
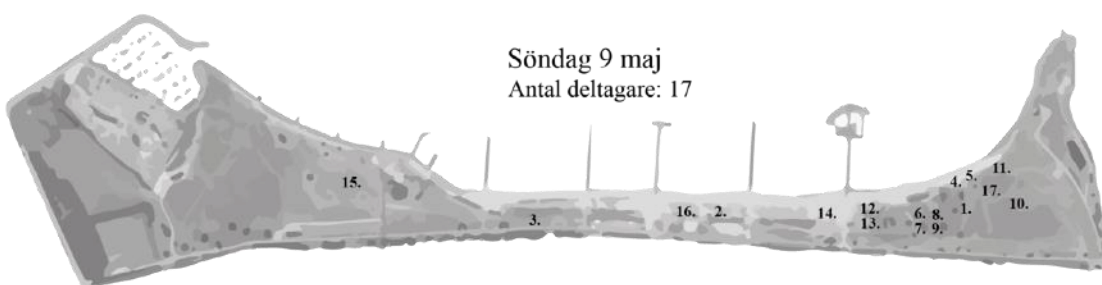
Utveckla: _____

-Hur skulle de ovanstående punkterna kunna förbättras?

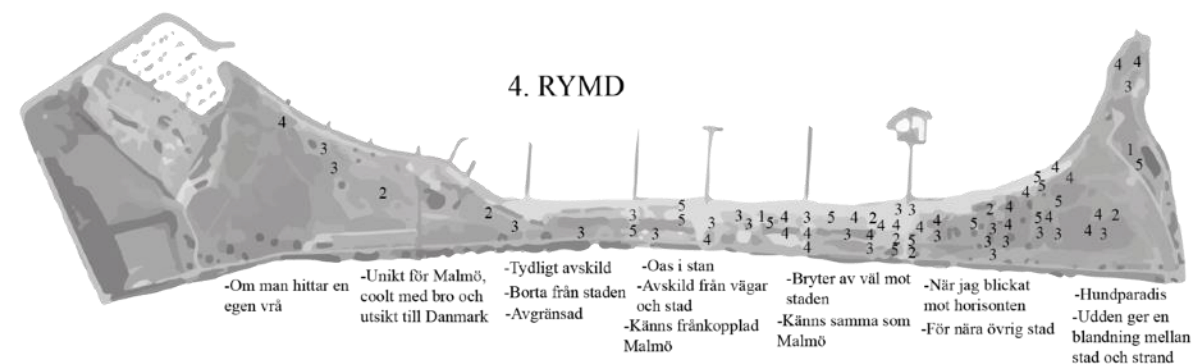
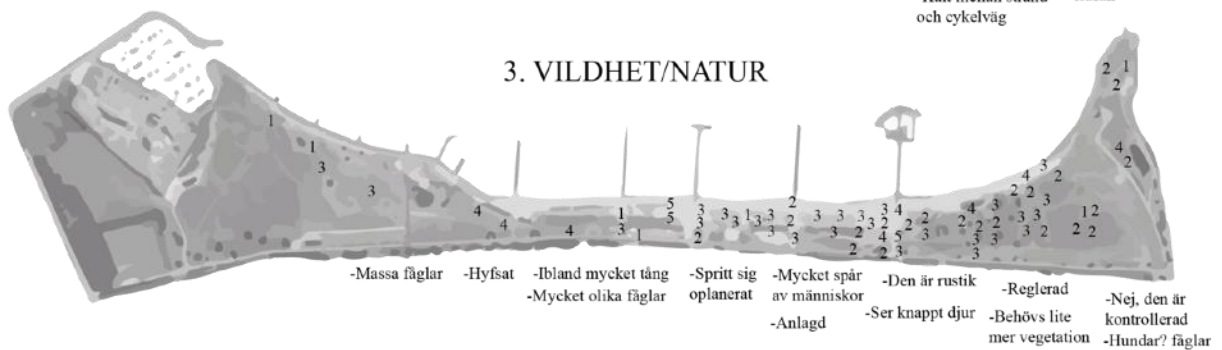
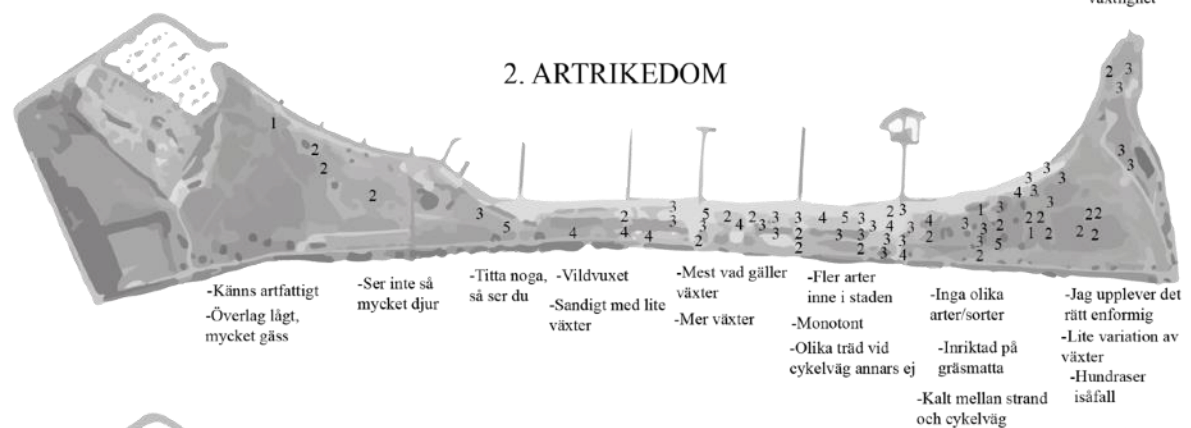
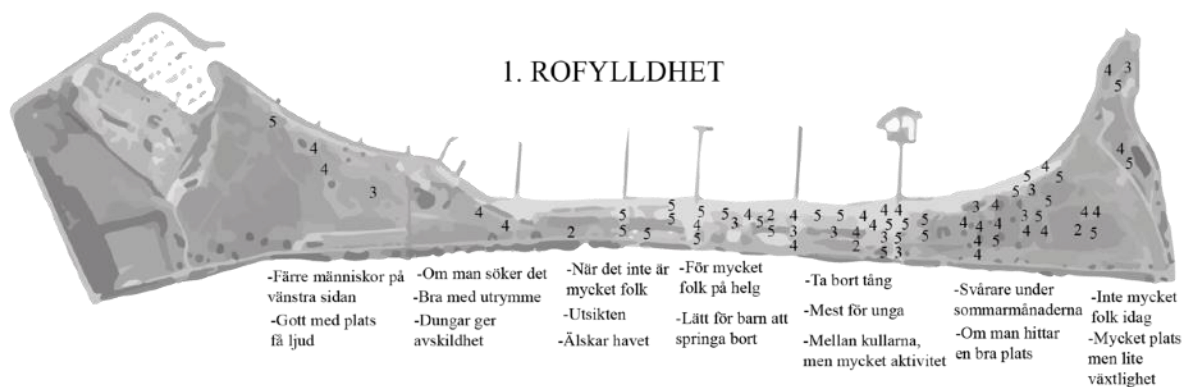
2.2. Deltagande i enkätundersökning

Intervjuerna genomförde vid tre olika tillfällen. På kartorna nedan går det att utläsa var på stranden intervjuerna ägde rum. Numreringarna av deltagarna har gjorts för att kunna koppla platsen till den specifika deltagarens svar. Alla svaren från deltagarna finns under bilagan med de genomförda enkäterna och är märkta med samma numrering som nedan.

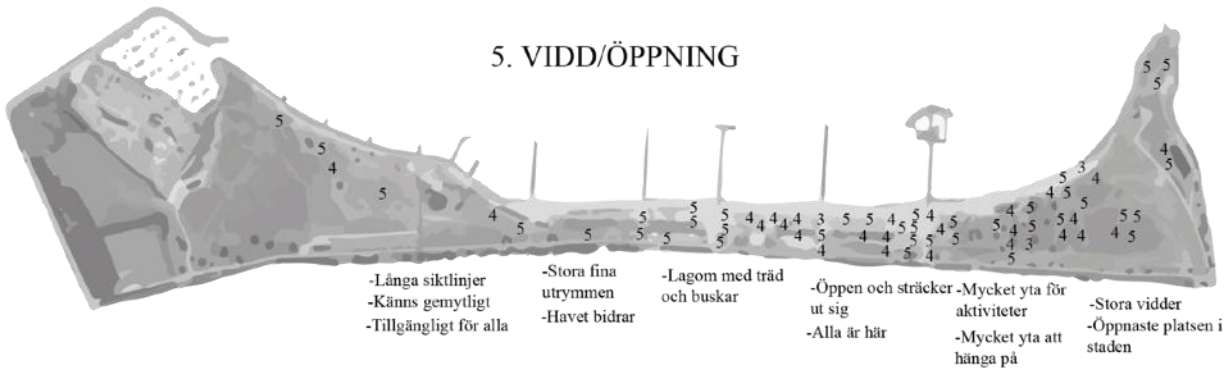

2.3. Sammanställning av besökares upplevelser av karaktärerna

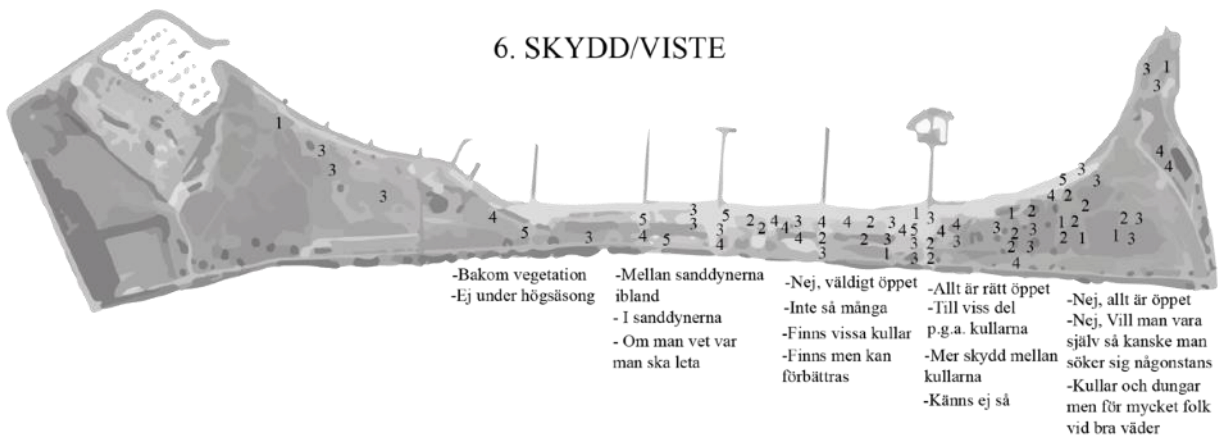
För att registrera de olika resultaten för vardera karaktär har de åtta stycken kartorna nedan utformats. De 68 deltagarnas poänggivning är utplacerad på samma plats som där varje enkät genomförts. På enkäten fick deltagaren utrymme till att utveckla sin åsikt med text. Dessa olika skriftliga bedömningar är formulerade under varje karaktär.

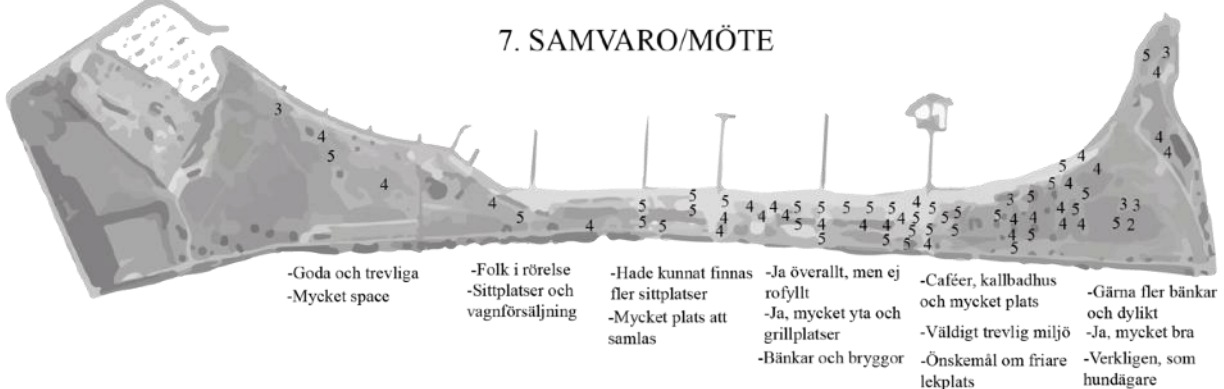
5. VIDD/ÖPPNING

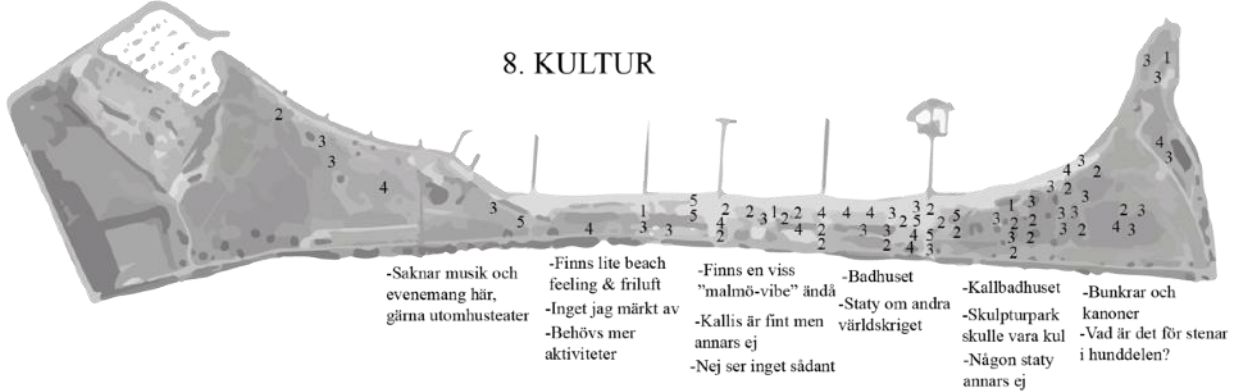
6. SKYDD/VISTE

7. SAMVARO/MÖTE

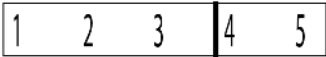
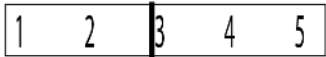
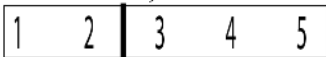
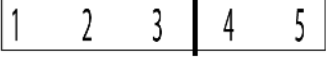
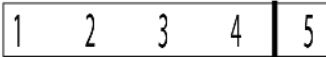
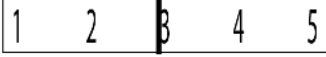
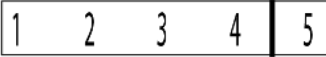
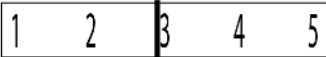

8. KULTUR

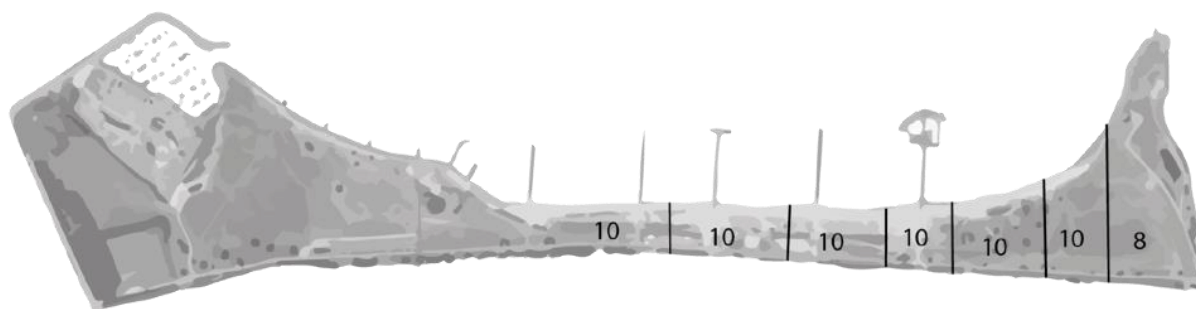
2.4. Medelsnitt för de åtta olika karaktärerna över hela stranden

För att räkna ut genomsnittet har de totala poängen för vardera karaktär sammanställts efter den information som beskrivs under 2.3 och sedan dividerats med antalet enkätdeltagare (68) för att få fram varje karaktärs medelsnitt. Sammantaget får de 8 karaktärerna 1880 poäng, vilket motsvarar ett totalt medelsnitt för alla karaktärer på 3,46. Eftersom att 1 är den lägsta enheten och 5 den högsta, så innebär det att en karaktär inte kan få mindre än 544 poäng eller mer än 2720 poäng.

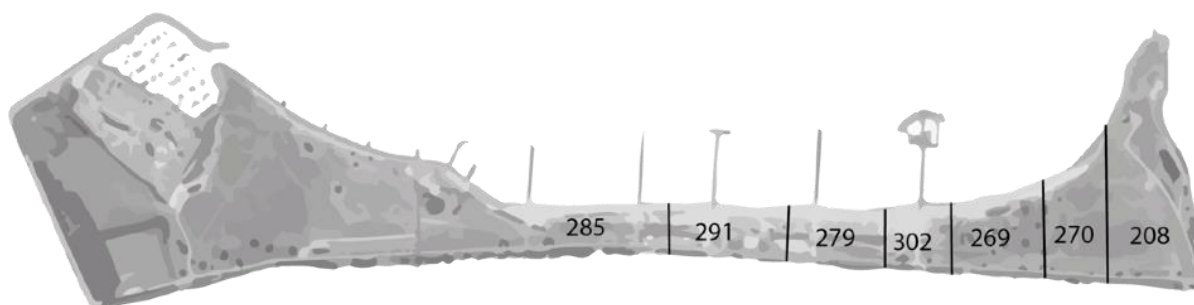
KARAKTÄR	Snitt mellan 1-5
1. ROFYLLDHET Sammanlagt 262 poäng av 68 deltagare	3,85
2. ARTRIKEDOM Sammanlagt 193 poäng av 68 deltagare	2,84
3. VILDHET/NATUR Sammanlagt 182 poäng av 68 deltagare	2,68
4. RYMD Sammanlagt 237 poäng av 68 deltagare	3,49
5. VIDD/ÖPPNING Sammanlagt 308 poäng av 68 deltagare	4,53
6. SKYDD/VISTE Sammanlagt 200 poäng av 68 deltagare	2,94
7. SAMVARO/MÖTE Sammanlagt 299 poäng av 68 deltagare	4,40
8. KULTUR Sammanlagt 199 poäng av 68 deltagare	2,93

2.5. Upplevelser på de olika delarna av stranden

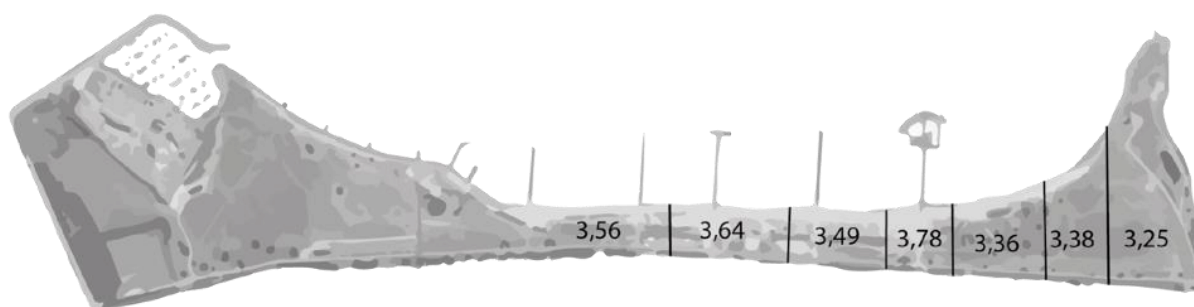
För att jämföra strandens olika utformningar och platser kan en indelning av stranden göras efter var tionde intervjudeltagare. Arbetet delar in stranden för att kunna jämföra dessa olika delar av stranden med varandra.

Område per 10 stycken deltagare av totalt 68 stycken

Sammanlagda upplevelsepoäng inom samma område. Lägsta poäng för varje område är 100 och högsta 500 förutom för det område med enbart åtta deltagare vilket innebär lägsta 80 och högsta 400.

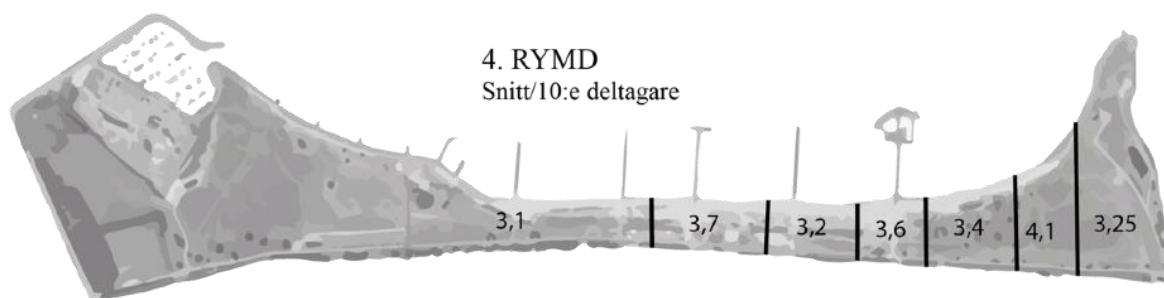
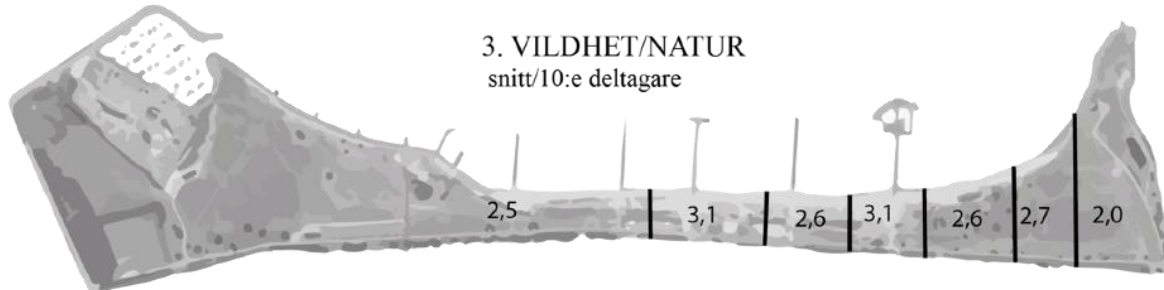
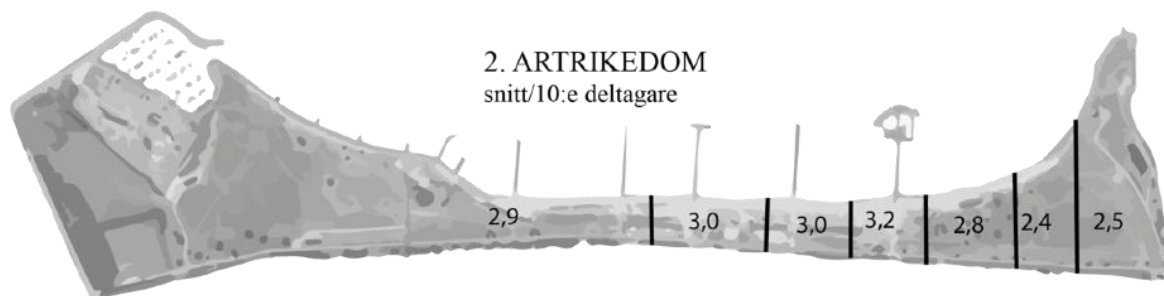
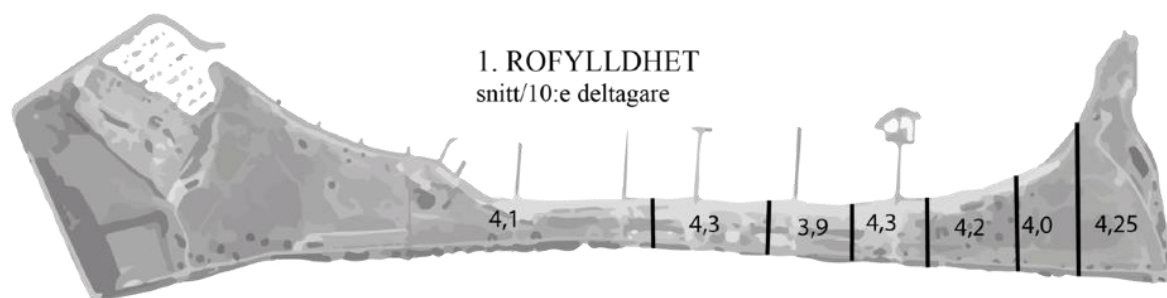
Genomsnitt för deltagare inom samma område
Mellan 1 till 5

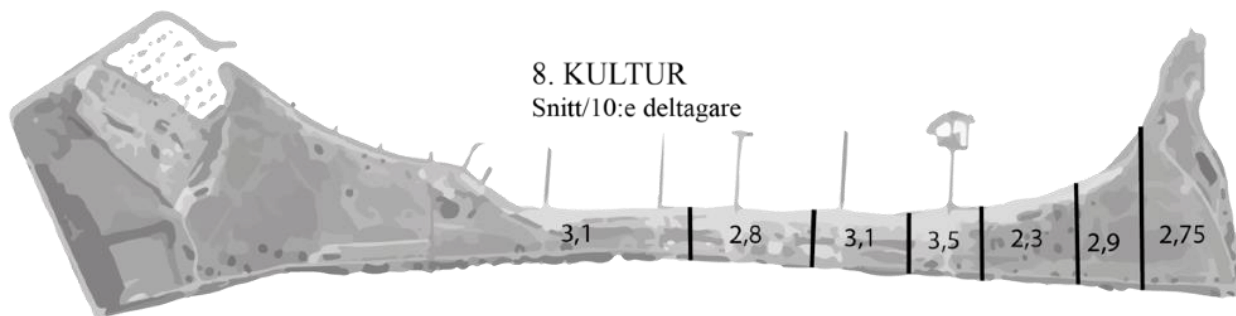
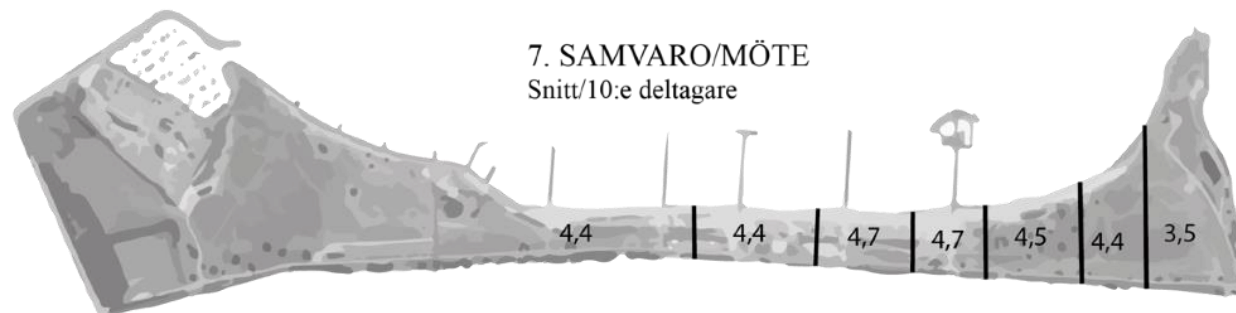
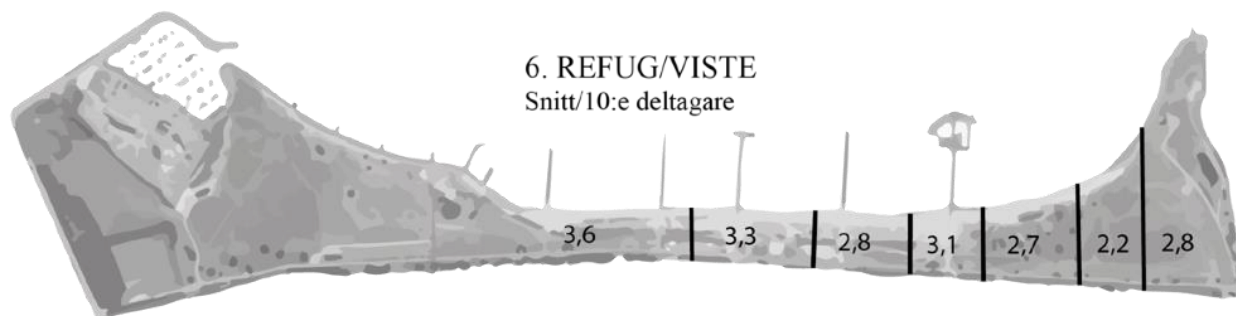
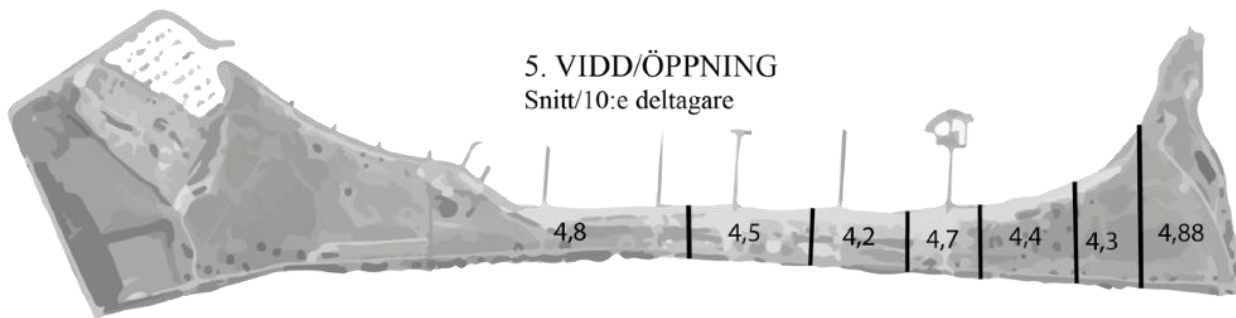
2.6. Upplevelser av karaktärerna på olika delar av stranden

Kartorna visar karaktärens medelsnitt inom varje område för var tionde besökare.

Indelningen beskriver hur värdena för varje karaktär varierar över stranden.

Värdena kan jämföras med inventeringen för att bedöma de olika utformningarna.

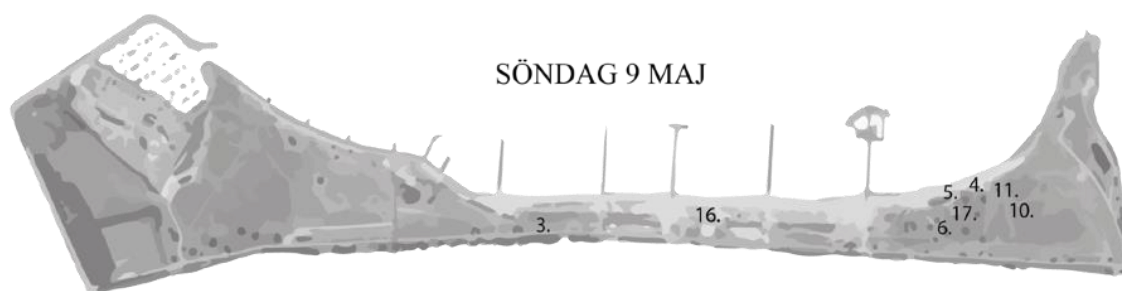
2.7. Hur karaktärerna på strandens kan förbättras

De tre olika kartorna är uppdelade efter de tre olika intervju tillfällena. De beskriver varje deltagares position kombinerat med vad som kan förbättras.

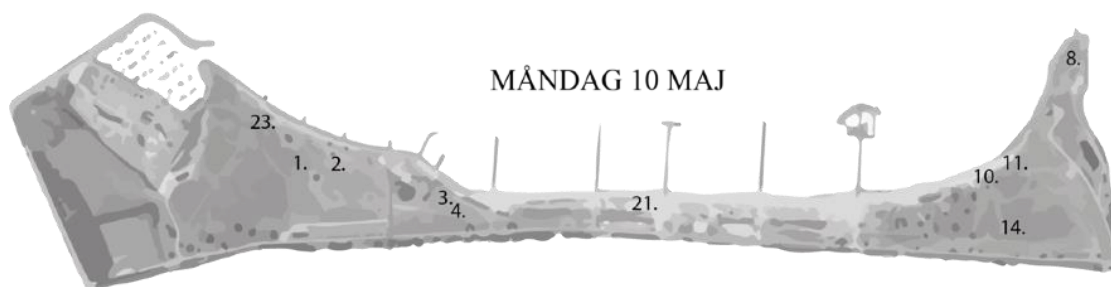
- 5. Lite mer träd som ger skugga
- 7. Kanske mer sitt/grillplatser
- 10. Bort med grävmaskiner
- 13. Vill ha fler sittytor för äldre, inte bara fält
- 14. fler sittytor ex. däck
- 16. Möjligen fler "fixade" hängplatser.

- 18. Möjligen fler bänkar och bord
- 23. Det skulle kunna vara mer yta ute på brygg
- 24. Mer plats att hänga avskilt
- 27. Fler dungar/kullar /sanddyner där man kan hitta lä o avskildhet

- 3. Fler träd som delar upp
- 4. Att försöka backa sanddynerna hade varit trevligt
- 5. Nyttja platserna i lä. Mellan sanddyner/kullar. Hängplatser
- 6. Mer skugga på sommaren behövs

- 10. Brygga vid hundrastplats
- 11. Inhägnat område för hundar
- 16. Fler buskage för fågelperspektiv
- 17. Fler sittplatser

- 1. Flera sittplatser
- 2. Flera buskage
- 3. Att stränderna hålls rena
- 4. Ta bort tång
- 8. Skapa mindre rum o testa annat än gräsmatta
- 10. Allt ska vara så naturligt som möjligt. Minimalt med "mänskliga" förbättringar

- 11. Utöka kallbadshuset öppettider
- 14. Mötesplatser, egen plats och omslutenhet saknas
- 21. Soptunnor som är täckta för fåglar
- 23. Fler skyddande buskage

3. Diskussion

3.1 Diskussion av resultatet

När stranden anlades hamnade den mellan Limhamns hamnindustri och Kockums varv. Stranden utgjorde stor kontrast till Malmös dåtida kysts industrier. Stranden kan antas ha varit ett andrum mellan skeppsvarven och omgivningens aktivitet. Stranden kunde bidra till hälsosamma upplevelser för besökare och vara en frizon från de täta varvens industriella aktiviteter. Hamnarna gav ifrån sig en stor mängd utsläpp och var allmänt farliga platser. Studiens resultat visar att vidd/öppning är den karaktär som ger starkast upplevelse för dagens besökare, med ett medelsnitt över hela stranden på 4,53. Det går att anta att den öppna utformningen har koppling till dåtidens önskan om frisk luft från havet som strömmar in över strandkanten och vidare in i staden. Därmed gavs strandområdet en öppen utformning.

Utifrån denna studies resultat går det att utläsa att karaktären vidd/öppning har högst upplevelsevärde på udden närmast Västra hamnen. Det är få platser ur ett lokalt och regionalt perspektiv som besitter samma kvaliteter eftersom utsikten från udden är på en högre höjd än resterande strand. Siktlinjerna når långt inåt i staden såväl över sundet mot Öresundsbron och Danmark. Den karaktär som enligt undersökningen har näst högst medelsnitt 4,40 är samvaro/ möte som har en koppling till vidd/öppning eftersom strandens öppenhet bidrar till att besökare upplever varandra. Detta går också att tolka som att stranden främst är förknippad med aktiviteter som utförs i samvaro. Vilket överensstämmer med Grahns behovspyramid, som identifierar att människor som söker möten söker sig till öppnare platser, vilket gör att karaktärerna vidd/öppning och samvaro/möte har en stark relation.

Karaktärerna rymd och kultur fick blandade svar, många tolkade stranden som en egen plats och kallbadhuset som en stark samlingsplats i detta sammanhang. För några enkätdeltagare var det första gången de besökte stranden, vilket gör det svårt att hinna tolka olika egenheter och kulturella spår. Men någonting som återkom i de utvecklade svaren avseende karaktärerna rymd och kultur var att horisonten och de långa siktlinjerna upplevdes sätta en tongivande prägel. Dessa kvaliteter kopplar även till karaktärerna vidd/öppning och samvaro/möte.

Enligt undersökningen gavs rofylldhet som karaktär medelsnittet 3,85 vilket är högre än för karaktären refug/viste som gavs medelsnittet 2,94. Det är enklare att hitta lugn men svårare att hitta skyddade och ensamma platser på strandens stora gemensamma ytor. Många utvecklar detta i ord med att de vill kunna ha sitt eget utrymme och rumslighet när de umgås. På sommaren i fint väder anser flera deltagare att det är svårare att finna rofylldhet på stranden på grund av det stora antalet besökare. Men att det går att hitta ett lugn i sanddynernas och kullarnas varierande och omslutande topografi.

Artrikedom fick medelsnittet 2,84 och vildhet 2,68. Strandbesökare upplever dessa karaktärer som mest frånvarande på stranden. De låga värdena för dessa karaktärer beror främst på de stora gräsytor, avsaknaden av tät växtlighet och öppenheten mot staden. De stora gräsytor upplevs som de ytor där dessa två karaktärer är mest frånvarande. Området med sanddynor och ängar når högst värden för de två karaktärerna artrikedom och vildhet.

Refug/viste går i hög grad hand i hand med vildhet och artrikedom i vanliga fall men inte enligt resultaten från denna enkätundersökning. Refug/viste fick högst upplevelsevärde på gräsytan närmast Limhamn, eftersom det är färre människor där jämfört med de delar av stranden som ligger närmare stadskärnan. Vanligtvis söker sig de som har behov av att vara ensamma till mindre rum och skyddade miljöer snarare än stora gräsytor. Artrikedom, vildhet och refug/viste gavs överlag lägst upplevelsevärden.

Öppning/vidd upplevs starkast på udden närmast Västra hamnen och samvaro/möte upplevs starkast på sanddynerna centralt på stranden nära kallbadhuset. Öppning/vidd och samvaro/möte kan tros stå i någon form av motsats till artrikedom, vildhet och refug/viste upplevelsemässigt men sanddynerna och strandängarna får höga värden inom alla karaktärer jämfört med gräsytor. Gräsytor får i princip bara höga värden för vidd/allmänning och har bristande kvaliteter inom karaktärerna artrikedom, vildhet, möte/samvaro och refug/viste.

Det går att anta att de flesta som har deltagit i intervjun har tillhört de tre översta stegen i Grahns behovspyramid. Deltagarna har antingen befunnit sig i ett socialt sammanhang eller sysslat med någon slags aktivitet under genomförandet av enkäten på stranden. Resultatet av undersökningen visar att strandens utformning

fungerar som hälsofrämjande för de med utåtriktat engagemang, aktivt deltagande och emotionellt deltagande enligt Grahns behovspyramid. I ett bredare perspektiv så går det att se på stranden som en av Malmös betydelsefulla sociala arenor för invånarna under sommarsäsongen. Ribersborgsstranden kan ha en folklig stämning, likt stadslivet inne på torgen i staden, trots att den har dimension av att vara en av stadens större parker.

I de centrala delarna av Malmö är det svårt att hitta skyddade och gömda platser utan att distraheras av andra invånares aktiviteter. Då staden förtätas med människor och byggnader så försvagas invånares förutsättningar för det inåtriktade engagemanget i de befintliga grönmiljöerna. Malmös strategi bör vara att balansera förtätning med grönmiljöers hälsosamma kvaliteter. Deltagarna visar på ett behov av utformning på stranden som kan generera inåtriktat engagemang. Då det är svårare för den besökare som tillfälligt vill undgå andra besökare på stranden idag, än innan både Limhamn och Västra hamnen förtätades.

Resultat från studien visar att besökare anser att det är under högsäsong som det är mest människor på stranden och att avskildhet skulle kunna bidra till att stranden blir en mer hälsofrämjande miljö. Främst genom vegetation, vilket även skulle kunna ge stranden kvaliteter under lågsäsong.

För att uppfylla behov för besökare med inåtriktat engagemang, enligt Grahns behovspyramid, så skulle exempelvis gräsytorna kunna bli mer präglade av artrikedom, vildhet och refug/viste. Så att besökare får möjligheter till alternativ som bidrar med hälsofrämjande upplevelser. Då deltagare i undersökningen upplever att det går att hitta avskilda platser viste/ refug på gräsytan närmast Limhamn, eftersom färre människor rör sig där, kan slutsats dras att denna plats enklast kan kombineras med vildhet och artrikedom på grund av den lägre graden av mänsklig aktivitet. Deltagarna fick beskriva vad av karaktärerna som kunde förbättras. Många svarade att de ville ha mer träd, buskage, växtlighet och mer sanddyner. Dessa önskemål om mer vegetation och egna platser uttrycktes över hela stranden.

3.2. Metodval

För att samla in ett empiriskt underlag och kunna undersöka data som ingår under samma parametrar, valdes Patrik Grahns åtta karaktärer för att bedömas efter en gemensam skala för olika besökare på stranden. För att inte påverka deltagares svar och för att effektivt låta deltagaren enbart behöva fokusera på enkäten så kunde ett stort antal enkäter genomföras, utan muntliga intervjuer. Enkäterna

genomfördes vid tre olika tillfällen för att inte besökarnas upplevelser ska påverkas av en specifik dag.

Jag är medveten om att upplevelseperspektivet inte djupgående kan fångas i enkätsvar, och att enkätstudien skulle behöva kompletteras med intervjuer för att mer nyanserat fånga deltagarnas upplevelser av stranden som hälsofrämjande miljö. Detta var dock inte möjligt att genomföra inom tidsramen för denna studie, som fokuserat på att nå bredd, snarare än djup. Möjlighet att utveckla resonemang fanns i enkäten, och användes av vissa deltagare, men skulle ha kunnat utvecklas ytterligare.

I enkäten för de åtta hälsofrämjande karaktärerna kunde deltagaren kryssa mellan alternativ efter talföljden 1,2,3,4 och 5. Det innebär viss matematisk problematik för att kunna jämföra de olika resultatens skillnader procentuellt eftersom en korrekt matematisk följd börjar på 0 och inte på 1. Detta innebär för att kunna räkna ut de olika svaren procentuellt från början så skulle en talföljd mellan 0-5 innebära en talföljd som är matematisk korrekt. Men för att kunna räkna på den talföljd som använts i enkäten så kan talföljden konverteras från 1-5 till 0-4 för att kunna räkna ut procentuella skillnader mellan resultaten eftersom 0-4 fortfarande innehåller lika många svarsalternativ som 1-5.

En talföljd lik 0-5 i enkäten hade även inneburit att sex stycken svarsalternativ istället för fem stycken som använts i enkäten. Fem är ett udda tal och leder till att enkäten från ett svarsalternativ som är i mitten. Sex stycken svarsalternativ innebär däremot att det finns tre alternativ på vardera opposition av skalan, vilket möjligen hade kunnat leda till ett mer nyanserat resultat.

Enkäten bestod av en karta för att kunna lokalisera varje deltagares position, vilket medförde att varje enkät kunde kopplas till en fysisk punkt men även till de kommentarer och förbättringspotentialer som deltagare nyanserade sina enkätsvar med.

3.3 Slutsats

Ribersborgsstrandens utformning upplevs som god för möten och för de som vill delta i ett socialt sammanhang. Enligt studien kan stranden ge hälsofrämjande upplevelsemöjligheter, som kan berikas ytterligare genom mer rumsindelande vegetation på stranden. Denna förbättringspotential, som deltagare i enkätstudien lyfter fram, skulle gynna besökare som befinner sig i ett mer inåtriktat emotionellt stadié.

Referenser

Grahn, P., Ottosson, Å. (2010). *Trädgårdsterapi. Alnarpsmetoden: Att ta hjälp av naturen vid stress och utmattning*. Alnarp: Bokförlaget Bonnier EXISTENS.

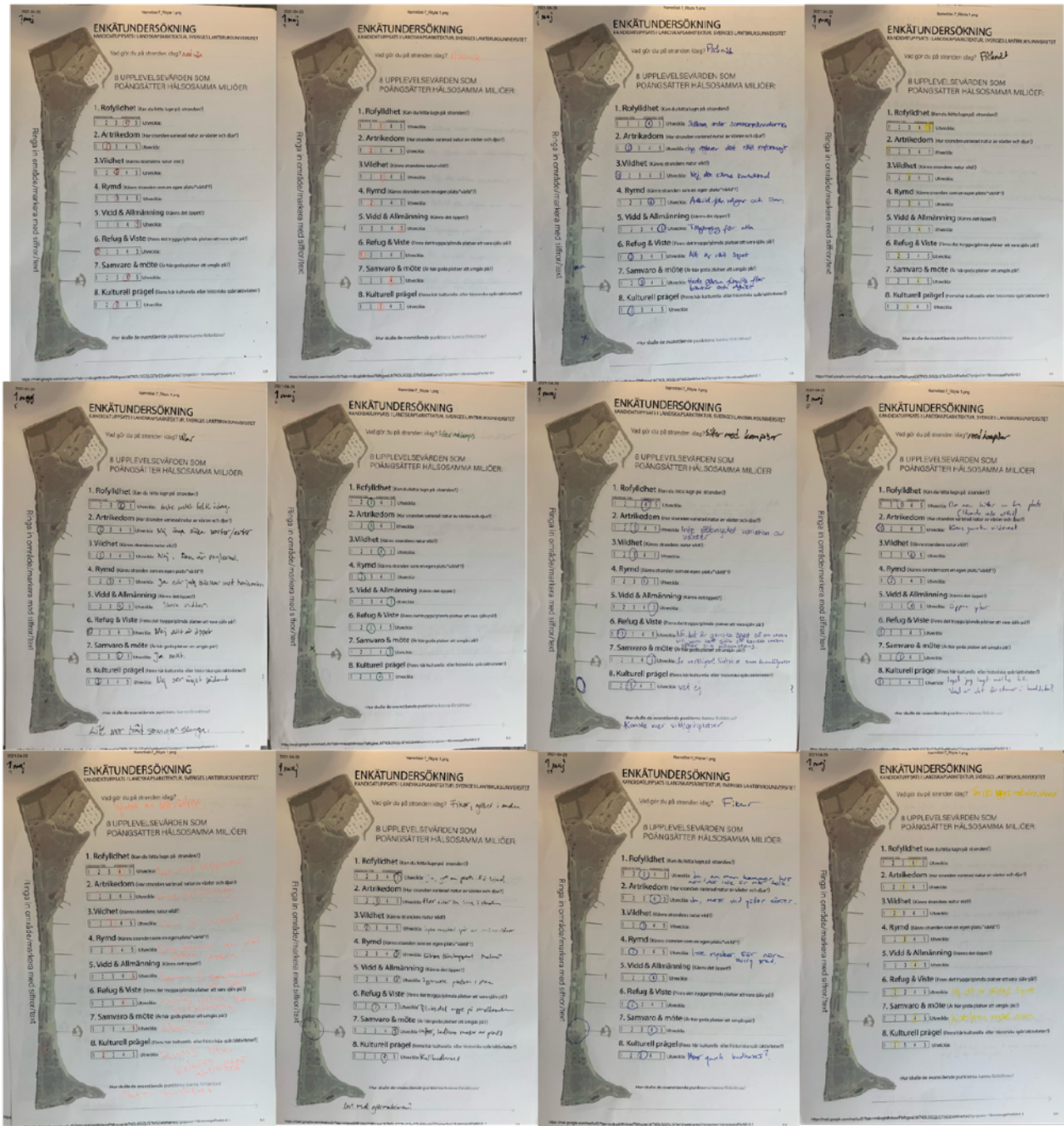
Malmö Förskönings- och Planteringsråd, Malmö. *Ribersborgsstranden skapas*. Hämtad [2021-05-10] från <https://planteringsforeningen.se/en-tidsresa/ribersborgsstranden-skapas/>

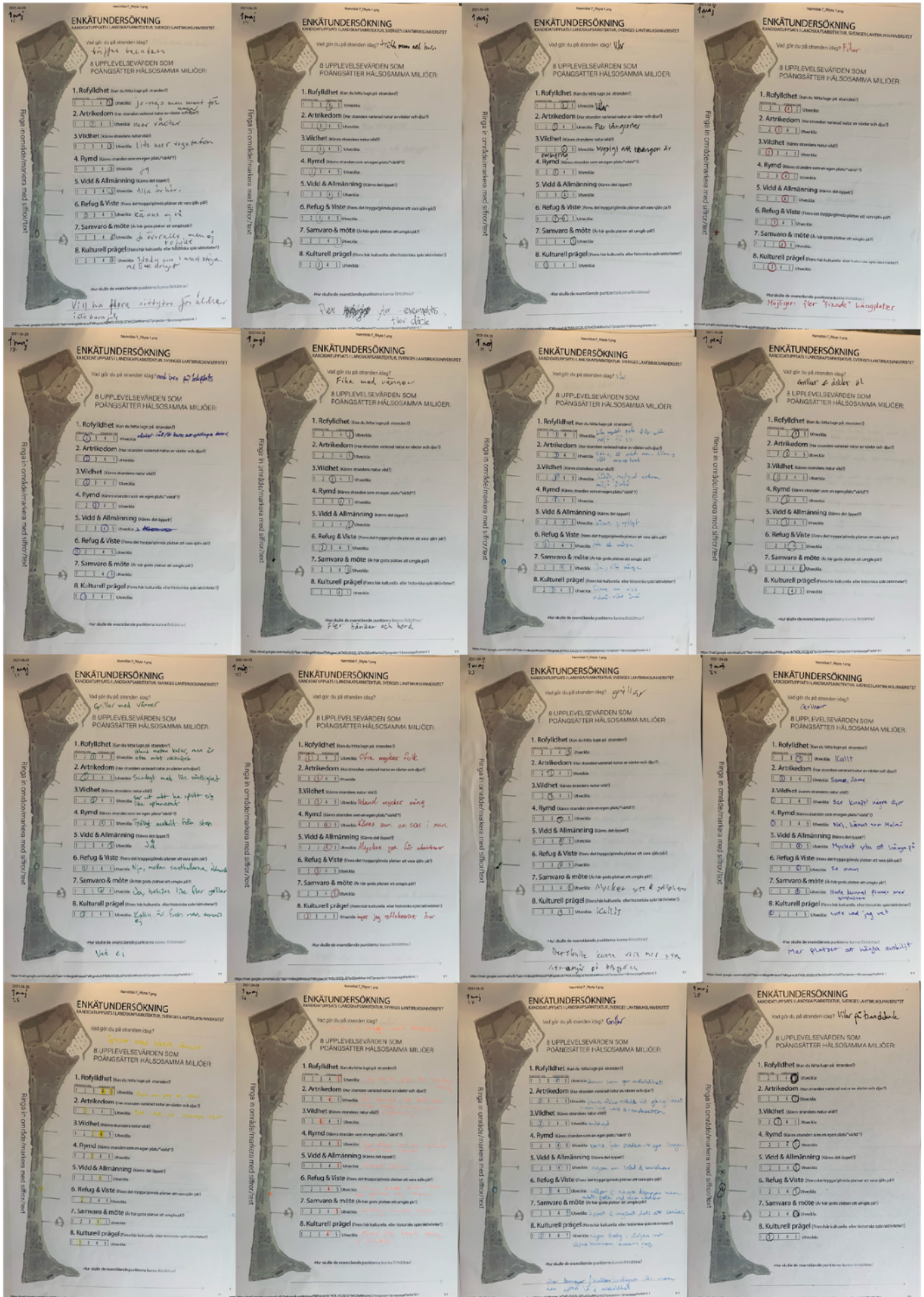
Malmö Stad: Gatukontoret, Stadsbyggnadskontoret, Fritidsförvaltningen och Fastighetskontoret, (2003). *GRÖNPLAN FÖR MALMÖ*. Hämtad [2021-05-10] från <https://malmo.se/download/18.198e132616aa40a135ad75f/1559722034361/Gronplan-for-Malmo-2003.pdf>

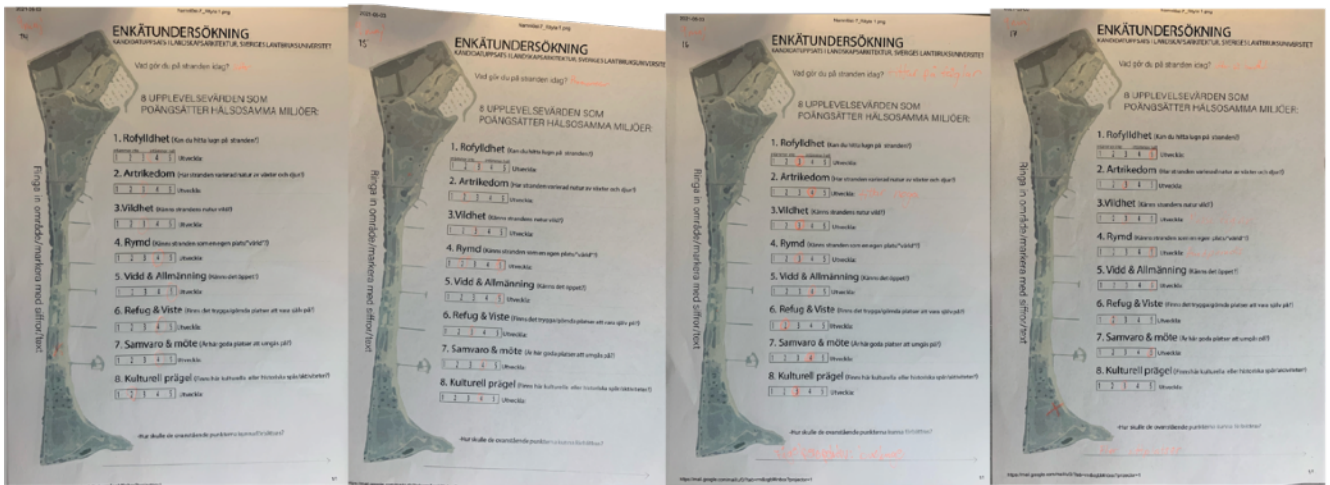
Thomasson, T. (26:e mars 2021). *Ribersborg får en ny entré*. Hämtad [2021-05-10] från <https://www.sydsvenskan.se/2021-03-26/ribersborg-far-en-ny-entre>

Bilaga 1

1 maj
28 enkäter

10 Maj
23 enkäter

